

แผนขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม ของสถานศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ ๑

บทนำ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๔ บ้านโพนทราย ตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องในจังหวัดอุบลราชธานีรหัสไปรษณีย์๓๔๑๕ โทรศัพท์๐๙๔-๒๙๗๘๔๒๖Email:thaiponsai@gmail.com เปิดสอนระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีเนื้อที่ ๒๕ ไร่ ๗๕ ตารางวา มีเขตพื้นที่บริการ ได้แก่ บ้านไทยหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ และบ้านโพนทราย หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔

เป้าหมายผลผลิต

ระดับชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน		รวม
		ชาย	หญิง	
อนุบาลปีที่ ๒	๑	๘	๒	๑๐
อนุบาลปีที่ ๓	๑	๕	๔	๙
รวมอนุบาล	๒	๑๓	๖	๑๙
ประถมศึกษาปีที่ ๑	๑	๖	๑	๗
ประถมศึกษาปีที่ ๒	๑	๙	๖	๑๕
ประถมศึกษาปีที่ ๓	๑	๗	๑	๘
ประถมศึกษาปีที่ ๔	๑	๕	๔	๙
ประถมศึกษาปีที่ ๕	๑	๓	๔	๗
ประถมศึกษาปีที่ ๖	๑	๗	๔	๑๐
รวมประถมศึกษา	๖	๓๗	๒๐	๕๗
รวมทั้งสิ้น	๘	๕๐	๒๖	๗๖

ตารางที่ ๑.๑ จำนวนผู้เรียนจำแนกตามชั้นเรียนและเพศ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๗)

ทรัพยากร

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	อายุราชการ ปี/เดือน	ตำแหน่ง/วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก	สอนวิชา/ชั้น
๑.	นางสาวอัญญาณี สอนอาจ	๕๒	๒๓ปี	ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ	ค.ม.	บริหารการศึกษา	ชั้น ป.๑-๖
๒.	นางสาวพรรณทิพย์ นาสารีย์	๓๓	๖ปี ๗ เดือน	ครู คศ.๒	ว.ท.บ.	คณิตศาสตร์	ชั้น ป.๖
๓.	ว่าที่ ร.ต.อักษฎายุธ ใจราช	๒๗	๔ ปี	ครู คศ.๑	ค.บ.	ปฐมวัย	ชั้นอนุบาล ๒-๓
๔.	นายนที โนนใหญ่	๒๗	๔ ปี	ครู คศ.๑	กศ.บ.	สังคมศึกษา	ชั้น ป.๓
๕.	นางสาวกุสุมา บุญกอง	๒๖	๒ ปี ๙ เดือน	ครู คศ.๑	ค.บ.	การประถมศึกษา	ชั้น ป.๑
๖.	นางสาวจันทิมา แก่นสาร	๒๗	๑ ปี ๓ เดือน	ครูผู้ช่วย	ศษ.บ.	ภาษาไทย	ชั้นป.๔
๗.	นางสาวนุกูล หว่านทอง	๒๔	๑ ปี	ครูอัตราจ้าง -	ค.บ.	วิทยาศาสตร์ทั่วไป	ชั้น ป.๒
๘.	นางสาวภณทิลา วงศาสน์	๒๙	๓ เดือน	ครูอัตราจ้าง -	ศศ.บ.	ภาษาอังกฤษ	ชั้น ป.๕
๙.	นางสาวณัฏฐภัทร บุญเต็ม	๒๙	๓ ปี	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ศษ.บ	การบริหารงาน ยุติธรรมและสังคม	-
๑๐	นายโชคชัย วงศ์ตรี	๓๔	๑ ปี	นักการภารโรง	ม.๖	-	-

ตารางที่ ๑.๒ ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเภทอาคาร	แบบ	หลัง	ห้อง	สร้าง
อาคารเรียน	ป. ๑ ซ	๑	๔	
	สปช.๑๐๒/๒๖	๑	๔	๒๕๒๖
	สปช.๑๐๕/๒๙	๑	๔	๒๕๒๙
ส้วม	สปช. ๖๐๔/๔๕	๑	๒	
		๑	๖	
		๑	๒	
บ้านพักครู	แบบจังหวัด	๑	๒	
อาคารเรียนปฐมวัย	ชุมชน	๑	๑	
อาคารโรงอาหาร/ เอนกประสงค์	ชุมชน	๑	๑	

ตารางที่ ๑.๓ อาคารเรียน อาคารประกอบ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน
๑	โต๊ะเก้าอี้นักเรียนก่อนประถมศึกษา	๔
๒	ชุดฝึกทักษะนักเรียนก่อนประถมศึกษา	๕
๓	ตู้เก็บอุปกรณ์นักเรียนก่อนประถมศึกษา	๖
๔	เครื่องถ่ายเอกสาร	๑
๕	เครื่องพิมพ์ (Printer)	๒
๖	เครื่องถ่ายภาพนิ่งระบบดิจิทัล	๑
๗	เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (Notebook)	๒
๘	กล้องถ่ายภาพนิ่งดิจิทัล	๑
๙	โต๊ะเก้าอี้นักเรียนประถมศึกษา	๖๐
๑๐	ครุภัณฑ์สอนวิทยาศาสตร์ประถมศึกษา	๔
๑๑	โทรทัศน์สี	๘
๑๒	งานรับสัญญาณดาวเทียม	๑
๑๓	ครุภัณฑ์ห้องสมุด ชุดเล็กประถมศึกษา	๑
๑๔	เครื่องมัลติมีเดียโปรเจคเตอร์ LCD	๒
๑๕	เครื่องขยายเสียง	๒
๑๖	เครื่องพิมพ์ (Printer)	๓
๑๗	ครุภัณฑ์พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ก่อนประถมศึกษา	๑
๑๘	ครุภัณฑ์พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ประถมศึกษา	๑
๑๙	อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ประถม	๑

ตารางที่ ๑.๔ ครุภัณฑ์

๒๐	โทรทัศน์สี ชนิดจอแบน (LCD)	๔
๒๑	เครื่องขยายเสียง	๑
๒๒	เครื่องทำน้ำเย็น	๒
๒๓	เครื่องกรองน้ำ	๒
๒๔	ถังน้ำขนาด ๒,๐๐๐ ลิตร แบบไฟเบอร์กลาส	๑
๒๕	เครื่องตัดหญ้าชนิดเดินตาม	๑
๒๖	เครื่องตัดหญ้าสายสพาย	๒
๒๗	โต๊ะอาหารพร้อมเก้าอี้	๑๖
๒๘	ตู้เย็น	๒
๒๙	ถังน้ำขนาด ๑,๐๐๐ ลิตรขึ้นไป แบบสแตนเลส	๑

ตารางที่ ๑.๔ ครุภัณฑ์ (ต่อ)

ประมาณการงบประมาณสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและบริหารจัดการศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจำแนกตามงบประมาณดังนี้

ที่	รายการงบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
๑	เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คงเหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๖๗	๓๑,๒๒๒.๒๖	
๒	เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ แบ่งเป็น		*๒/๒๕๖๗ นร.ทั้งหมด
	๑.๑ ค่าจัดการเรียนการสอน		๗๖ คน
	๑.๑.๑ ค่าใช้จ่ายรายหัว	๑๖๐,๘๙๒	-ก่อนประณม
	๑.๑.๒ ใช้จ่ายพื้นฐานนักเรียนยากจน	-	๑๙ คน
	๑.๑.๓ ใช้จ่ายพื้นฐานนักเรียนยากจนพิเศษ	-	-ประณม ๕๗ คน
	๑.๒ ค่าหนังสือเรียน	๔๔,๒๔๑	
	๑.๓ ค่าอุปกรณ์การเรียน	๓๐,๑๕๐	
	๑.๔ เครื่องแบบนักเรียน	๒๘,๕๗๕	
๑.๕ ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	๓๙,๙๔๒		
๓	เงินอาหารกลางวัน (งบ อบต.) (ปีงบประมาณ ๒๕๖๗)		
	ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๗ จำนวน ๒๑*๗๖*๑๐๐ ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘ จำนวน ๒๑*๗๖*๑๐๐	๒๐๒,๕๐๐ ๒๐๒,๕๐๐	***๔๐๕,๐๐๐

ตารางที่ ๑.๕ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๔	เงินลูกเสือ (เหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๖๖)	๑๓๓	
๕	เงินบริจาค (เหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๖๖)	๔๐,๑๕๒.๐๓	
๖	กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	๑๐,๙๒๖.๓๙	
๗	เงินอุดหนุนเพื่อพัฒนานวัตกรรม	๕๒,๑๔๒.๗๑	
๘	อื่นๆ (กองทุนศักดิ์ศรีผล)	๔๘๘.๖๑	
๙	อื่นๆ (กองทุน กสศ.)	๑๘๐.๒๐	
รวม		๘๗๔,๒๐๓.๐๐	

ตารางที่ ๑.๕ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ (ต่อ)

หมายเหตุ

๑. เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๑.๑ ค่าจัดการเรียนการสอน

๑.๑.๑ ค่าใช้จ่ายรายหัว

ก่อนประณม = ๘๖๗ บาท/คน/ภาคเรียน (๑,๙๗๒ บาท/คน/ปี)

ประณม = ๑,๑๐๒ บาท/คน/ภาคเรียน (๒,๒๐๔ บาท/คน/ปี)

๑.๑.๒ ค่าหนังสือเรียน

ก่อนประณม = ๒๐๐ บาท/คน/ปี

ประณม ๑ = ๖๕๖ บาท/คน/ปี

ประณม ๒ = ๖๕๐ บาท/คน/ปี

ประณม ๓ = ๖๕๓ บาท/คน/ปี

ประณม ๔ = ๗๐๗ บาท/คน/ปี

ประณม ๕ = ๘๔๖ บาท/คน/ปี

ประณม ๖ = ๘๕๙ บาท/คน/ปี

๑.๑.๓ ค่าอุปกรณ์การเรียน

ก่อนประณม = ๑๔๕ บาท/คน/ภาคเรียน (๒๙๐ บาท/คน/ปี)

ประณม = ๒๒๐ บาท/คน/ภาคเรียน (๔๔๐ บาท/คน/ปี)

๑.๑.๔ เครื่องแบบนักเรียน

ก่อนประณม = ๓๒๕ บาท/คน/ปี

ประณม = ๔๐๐ บาท/คน/ปี

๑.๑.๕ ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ก่อนประณม = ๔๙๐ บาท/คน/ปี

ประณม = ๕๔๗ บาท/คน/ปี

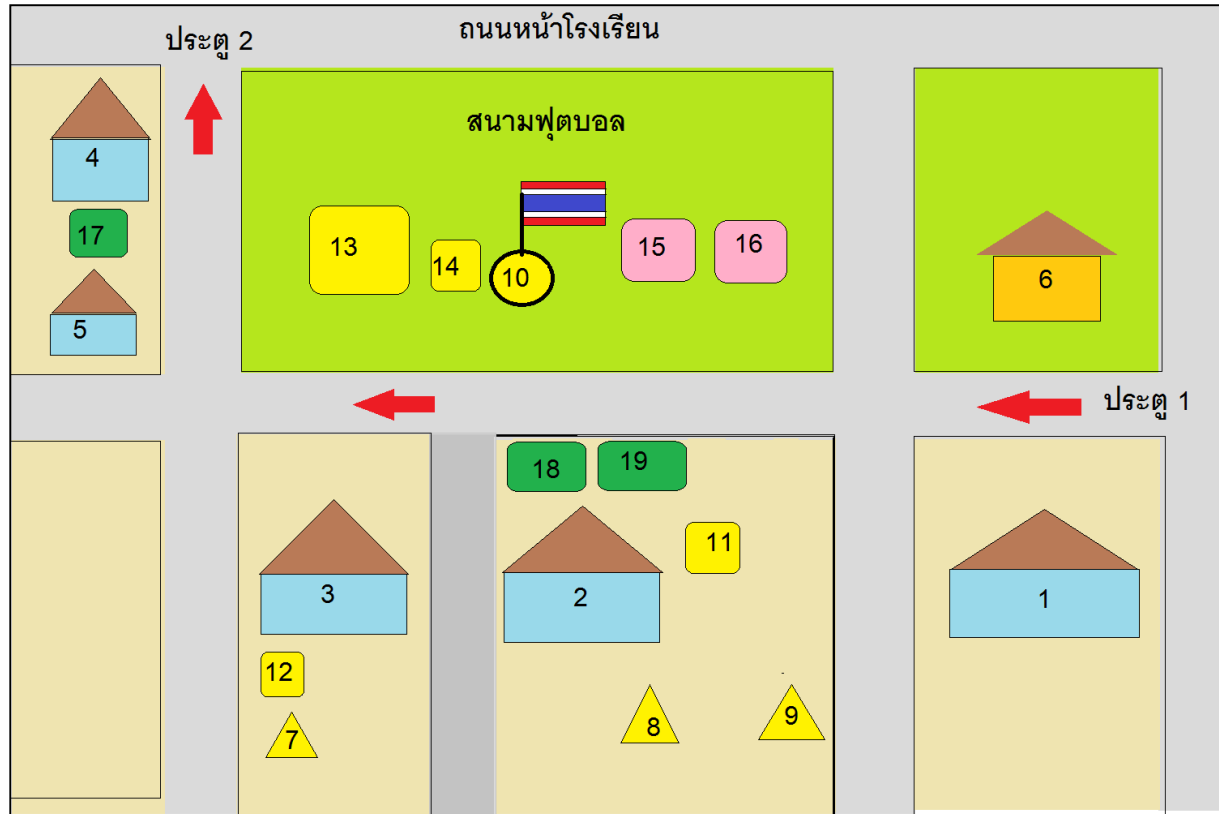
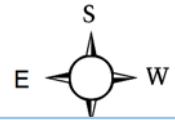
แผนการจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

การจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ แบ่งเป็นดังนี้

- งบวิชาการ ๖๐%	๑๑๕,๐๐๐.๐๐ บาท
- งบบริหารทั่วไป ๑๐%	๓๓,๔๙๔ บาท
- บริหารงานบุคคล ๑๐%	๕,๖๕๐ บาท
- บริหารงบประมาณ ๑๐%	๑๙,๐๐๐ บาท
- งบสำรองจ่าย ๑๐%	๑๙,๐๐๐ บาท

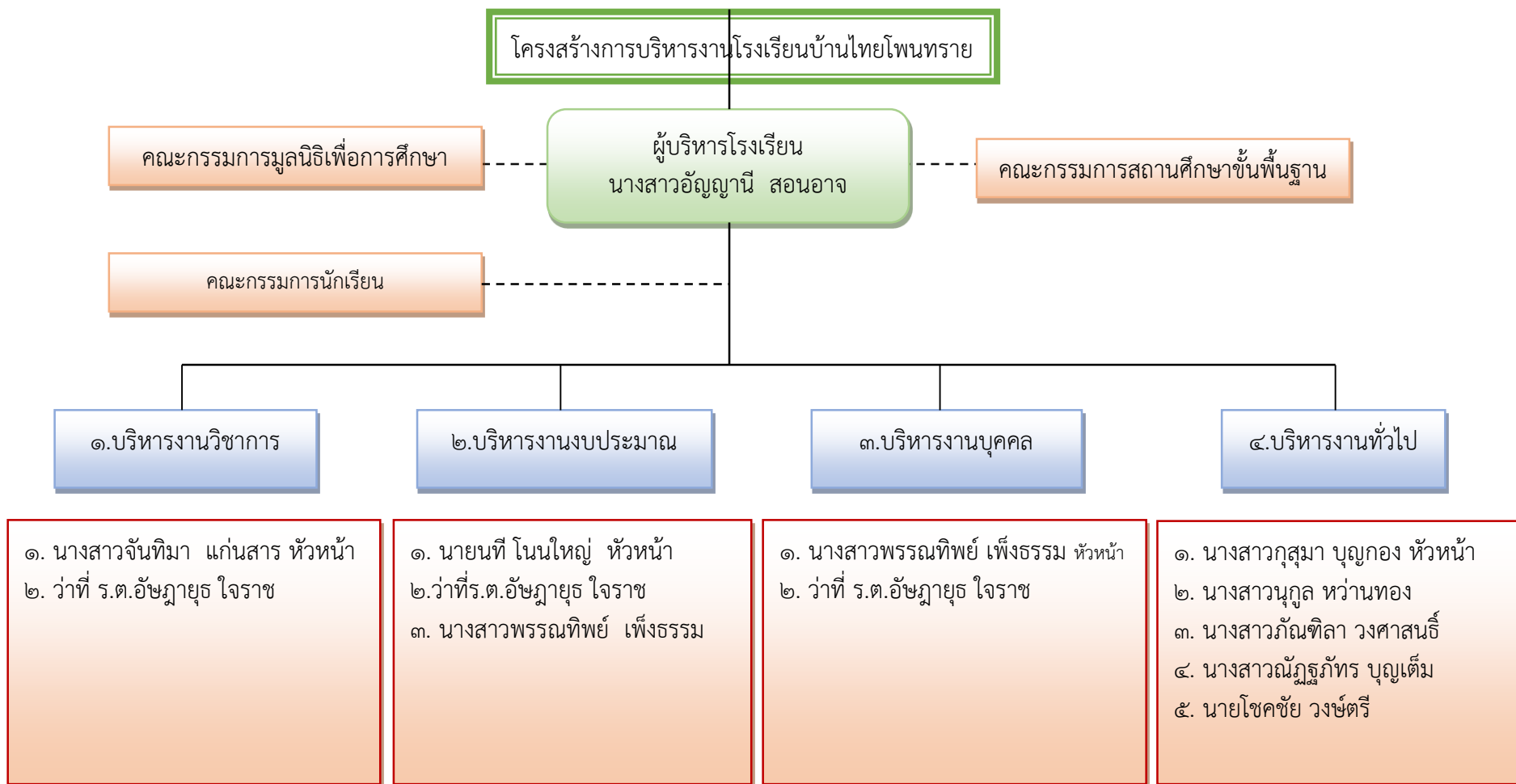
แผนผังบริเวณโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

ตำบลบ้านไทย อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

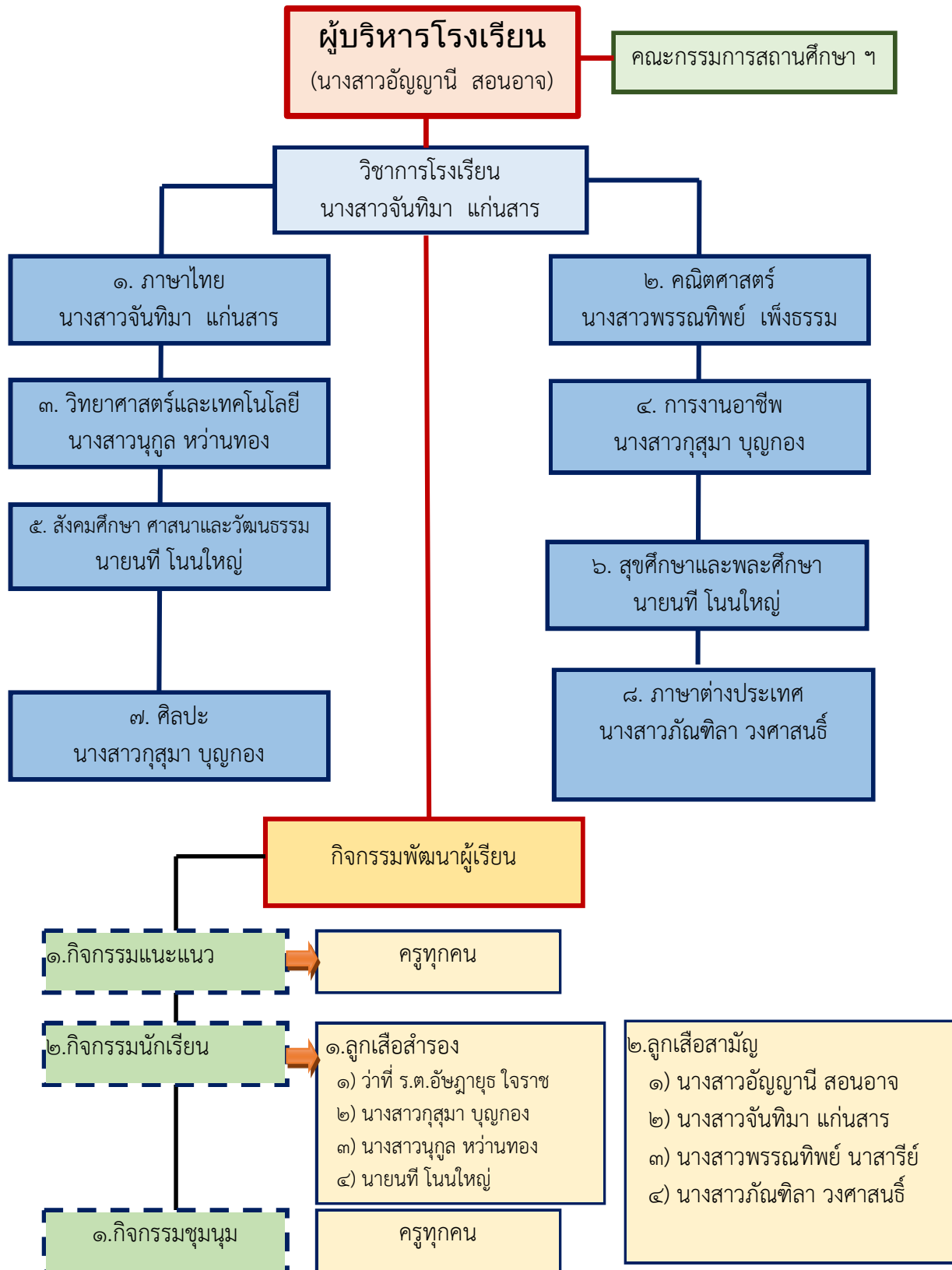

ภาพที่ ๑ แผนผังบริเวณโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

- ๑.อาคารเรียน(ป.๑ซ)
- ๒.อาคารเรียน(สปช.๑๐๕/๒๙)
- ๓.อาคารเรียน(สปช.๑๐๒/๒๖)
- ๔.อาคารเรียนปฐมวัย
- ๕.บ้านพักครู
- ๖.โรงอาหาร
- ๗.ห้องน้ำ
- ๘.ห้องน้ำ
- ๙.ห้องน้ำ
- ๑๐.เสาธง
- ๑๑.ที่ล้างมือ
- ๑๒.ที่ล้างมือ
- ๑๓.สนามเด็กเล่น
- ๑๔.พุทธสถาน
- ๑๕.สนามวอลเลย์บอล
- ๑๖.สนามเปตอง
- ๑๗.สวนเกษตร
- ๑๘.สวนหย่อม
- ๑๙.สวนหย่อม
- ๒๐.ห้องสหกรณ์ร้านค้า

ภาพที่ ๒ โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพร่างกาย แข็งแรง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมวิชาการและเทคโนโลยี มีนิสัยรักการอ่าน สืบสานงาน ประเพณีวัฒนธรรมไทย มีใจรักสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต เน้น ประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

พันธกิจ

- ๑) พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน
- ๒) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๓) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- ๔) พัฒนาอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ
- ๕) ส่งเสริม สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียน การสอน
- ๖) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาและความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา
- ๗) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

- ๑) ผู้เรียนร้อยละ ๙๖ มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐)
- ๒) ผู้เรียนร้อยละ ๙๖ มีคุณธรรมใฝ่หาความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
- ๓) ครูและบุคลากรทางการศึกษาร้อยละ ๙๖ มีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์
- ๔) สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพในการผดุงคุณภาพและการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๕) สถานศึกษามีระบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่เน้นการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ
- ๖) สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย มั่นคงและเอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ที่ ๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

ภาพที่ ๓ แสดงตราสัญลักษณ์ประจำ

โรงเรียน

อักษรย่อ

บ.ท.พ.

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า - ขาว

ภาพที่ ๔ แสดงสีประจำโรงเรียน

สีฟ้า หมายถึง ปัญญา ความรู้ ความสงบ ความศรัทธา ความมีระเบียบ
สีขาว หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ ความบริสุทธิ์ สันติภาพ ความสงบสุข ความดี และความเรียบง่าย

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

มารยาทงาม นามไพเราะ

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

สะอาดร่มรื่นปลอดภัย ไพเราะ

คุณธรรมของโรงเรียนบ้านไทยไพเราะ

รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ใจกตัญญู อยู่อย่างพอเพียง อุทิศตนคุณธรรม

โครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

พุทธศักราช 2567

โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ประเภทที่ 1

กลุ่ม/สาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน ระดับประถมศึกษา					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6
●รายวิชาพื้นฐาน						
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80	80	80	120	120	120
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม - ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม - หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิตในสังคม - ภูมิศาสตร์ - เศรษฐศาสตร์	40	40	40	80	80	80
รายวิชาประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40	40	40	40	40
ศิลปะ	40	40	40	80	80	80
การงานอาชีพ	40	40	40	40	40	40
ภาษาต่างประเทศ	160	160	160	80	80	80
รวมเวลาเรียน (รายวิชาพื้นฐาน)	840	840	840	840	800	800
●รายวิชาเพิ่มเติม						
การป้องกันการทุจริต	40	40	40	40	40	40
รวมเวลาเรียน (รายวิชาเพิ่มเติม)	40	40	40	40	40	40
●กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
- กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
- กิจกรรมนักเรียน						
- ลูกเสือ-เนตรนารี	40	40	40	40	40	40
- ชุมนุม	30	30	30	30	30	30
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10	10	10	10	10	10
รวมเวลาเรียน (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	120	120	120	120	120	120
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,000 ชั่วโมง/ปี			1,000 ชั่วโมง/ปี		

หมายเหตุ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ให้จัดกิจกรรมในเวลา 14.30-15.30

นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวอัญญาณี สอนอาจ

๒. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แนวทางที่ ๑ แสวงหานวัตกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งต่างๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้แล้วแล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่

แนวทางที่ ๒ การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

๐๑ นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบของการจัดการศึกษา

๐๒ นวัตกรรมด้านหลักสูตร

๐๓ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

๐๔ นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมถึงแหล่งเรียนรู้

๐๕ นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน

๐๖ นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา

๐๗ นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล

๐๘ นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

๖. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ต้องสร้าง/ พัฒนานวัตกรรม

ความเป็นมา

ในยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสังคมและเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โรงเรียนในฐานะองค์กรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและต้องมีการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยต้องอาศัยครูมืออาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน กระบวนการ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community: PLC) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูให้สามารถเรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

จากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนบ้านไทยโพ้นทรายพบว่าครูยังขาดแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่ตอบโจทย์ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ อย่างเต็มที่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้ส่งเสริมให้เกิดการฝึกอบรมและพัฒนาครูในรูปแบบของ PLC พร้อมทั้งจัดทำนวัตกรรมคู่มือ เพื่อใช้เป็น

แนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบ และสามารถนำไปใช้ในบริบทของตนเองได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมต่อไป

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
๒. เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม
๓. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีระบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๘. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

๑. เป้าหมายของโครงการ

เชิงปริมาณ

- ๑.๑ นักเรียนโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย จำนวน ๗๗ คน
- ๑.๒ ครูโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย จำนวน ๗ คน

เชิงคุณภาพ

๑. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น
๒. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม
๓. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

ทฤษฎี

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกต พฤติกรรม การเลียนแบบ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในชุมชนวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการแลกเปลี่ยนและสะท้อนคิดร่วมกัน

๒. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory) เน้นให้ผู้เรียนหรือครูสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง และเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์ของตน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาครูโดยใช้ PLC ที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำงานจริง

แนวคิด

๑. แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวทางที่เน้นให้ครูรวมกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๒. แนวคิดการพัฒนาครูในศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นให้ครูมีทักษะที่จำเป็น เช่น การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลก

หลักการ

๑. หลักการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ และการใช้ข้อมูลสะท้อนผลการสอนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

๑๐. ขั้นตอนการสร้าง / พัฒนานวัตกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจร PDCA

๑. P (Plan) – วางแผน

- ๑.๑ ประชุมปฏิบัติการวางแผนการพัฒนา
- ๑.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
- ๑.๓ ประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจ
- ๑.๔ ติดต่อ ประสานเพื่อเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้

๒. D (Do) – ดำเนินการ

- ๒.๑ จัดทำ/จัดทำเครื่องมือ/นวัตกรรม
- ๒.๒ ดำเนินการอบรมครูตามหัวข้อ “การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ”

๓. C (Check) – ตรวจสอบ

- ๓.๑ วางกรอบการประเมินแต่ละกิจกรรม
- ๓.๒ ดำเนิน การ นิเทศ ติดตาม เก็บข้อมูลและสรุปผล

๔. A (Act) – ปรับปรุงพัฒนา

- ๔.๑ จัดนิทรรศการแสดงผลงานของครู
- ๔.๒ สรุปผลการดำเนินงานโครงการ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการขยายผลในอนาคต

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น และมีทักษะการเรียนรู้ที่ดีขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
๒. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ
๓. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และสามารถขยายผลการดำเนินงานสู่ความยั่งยืนได้

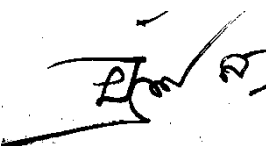
๑๒. รายละเอียดการใช้งบประมาณ ในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

กิจกรรม	หมวดค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย	
		รายการ	จำนวน(บาท)
การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนา นวัตกรรมการ เรียนรู้ของครูมือ อาชีพ”	ค่าตอบแทน	ค่าตอบแทนวิทยากร	๔,๒๐๐
	ค่าวัสดุ ค่าใช้จ่าย	ค่าไว้นิล	๔๕๐
		ค่าอาหารและค่าเบรค	๒,๔๕๐
รวม (หกพันบาทถ้วน)			๗,๑๐๐

๑๓. การวัด และประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น	- การสังเกต - การทดสอบ	- แบบสังเกต - แบบทดสอบ
๒. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม	- การนิเทศ - การสังเกต - การสำรวจ	- แบบนิเทศ - แบบสังเกต - แบบสำรวจ
๓. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้	- การประเมิน	- แบบประเมิน

ลงชื่อ

ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวอัญญาณี สอนอาจ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๑๔. ความสอดคล้องของโครงการ

๑๔.๑ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(✓) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น

(✓) ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กไทยทั่วประเทศ

(✓) กระจาย อำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัว ในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(✓) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๑๔.๒ ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้น ของโรงเรียนที่ โรงเรียนกำหนด

- (✓) สมรรถนะการจัดการ และสมรรถนะการคิดขั้นสูง
- (✓) สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐาน
- (✓) สมรรถนะการอาชีพตามอัตลักษณ์สถานศึกษา
- () อื่นๆ

๑๔.๓ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของ จังหวัด

- (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในการบริหารและจัดการศึกษา มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
- คุณส่ง

๑๔.๔ สอดคล้องกับข้อตกลงในการพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบพัฒนา นวัตกรรม

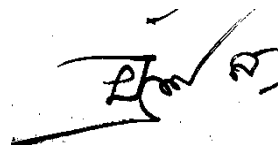
- (✓) สอดคล้อง
- (.....) ไม่สอดคล้อง

สรุปความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

(✓) เห็นชอบ

(.....) ให้ปรับปรุง

(.....) ไม่เห็นชอบ

(นางสาวอัญญาณี สอนอจ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๑๕. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน ๔๓,๑๐๐ บาท

ที่	ชื่อนวัตกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
๑	การพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	นางสาวอัญญาณี สอนอาจ	๗,๑๐๐ บาท
๒	การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสมดุลทางภาษา Balanced Literacy	ว่าที่ร้อยตรีรัชฎาญช์ ใจราช	๖,๐๐๐ บาท
๓	การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะ	นางสาวกฤษมา บุญกอง	๖,๐๐๐ บาท
๔	การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล และ ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้แบบฝึกทักษะ	นางสาวนุกูล หวานทอง	๖,๐๐๐ บาท
๕	การพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนคำอักษรนำและคำควบกล้ำ โดยการใช้แบบฝึกทักษะ	นายหนที โนนใหญ่	๖,๐๐๐ บาท
๖	นวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทยโพ้นทราย และส่งเสริมการเรียนรู้ห้องสมุด	นางสาวจันทิมา แก่นสาร	๖,๐๐๐ บาท
๗	การพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง คำนาม (Nouns) โดยใช้แบบฝึกทักษะ	นางสาวภัณฑิลา วงศาสน์	๖,๐๐๐ บาท
๘	การพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่องรูปเรขาคณิตสามมิติโดยใช้แบบฝึกทักษะ	นางสาวพรรณทิพย์ นาสารีย์	๖,๐๐๐ บาท

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม ว่าที่ ร.ต.อัษฎายุธ ใจราช ตำแหน่ง ครู
๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวสมดุลทางภาษา Balanced Literacy
๓. ระยะเวลาดำเนินการ หลังได้รับงบประมาณ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม
(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้
๕. ประเภทของนวัตกรรม
(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน
๖. ลักษณะโครงการ
(√) โครงการใหม่
๗. หลักการและเหตุผล **ความเป็นมา**

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะเด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นพื้นฐานสำคัญของอารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถทางภาษาจึงควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญกลายเป็นทักษะทางภาษาโดยเฉพาะภาษาแม่

การพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านการเขียน ตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในปัจจุบันพบว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นการสอนภาษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการสอนที่มีลักษณะของการท่องจำ เพียงเพื่อให้เด็กสามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบปัญหาพัฒนาการทางภาษาล่าช้า เด็กมีความเครียดสูง และแสดงพฤติกรรมต่อต้านการเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก

พัฒนาการทางการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ อายุ ๔-๕ ปี จะต้องจำคำศัพท์ได้ประมาณ ๑,๕๕๐ - ๑,๙๐๐ คำ บอกชื่อและนามสกุลตนเองได้ รู้จักเพศของตนเอง ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่างๆ ชอบใช้คำถาม ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร และสนใจความหมายของคำต่างๆ สามารถพูดประโยคที่เกิดขึ้นในอดีตและพูดถึงอนาคตใกล้ๆ โดยเข้าใจความหมาย เช่น เมื่อวาน พรุ่งนี้ เป็นต้น สามารถพูดประโยคในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกันและยกเหตุผลต่างๆ เช่น หนูทำน้ำหกตัวเปียกหมดเลย และภาษาของเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ อายุ ๕-๖ ปี เด็กจะต้องพูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังไม่ออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ว ฟ จำคำศัพท์ได้ถึง ๒,๒๐๐ คำ สามารถอธิบายความหมายของคำได้ เริ่มสะกดคำได้ นับเลขได้ถึง ๓๐

สนใจคำใหม่ๆ และพยายามค้นหาความหมายของคำนั้นๆ บอกชื่อ ที่อยู่ อายุ และวันเกิดของตนเองได้ ชอบท่องหรือร้องเพลงที่มีจังหวะ และเนื้อร้องที่มีคำสัมผัสกัน

ผลการประเมินพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก การพูด การฟัง การอ่านและการเขียนเด็กอนุบาลปีที่ ๒-๓ ของโรงเรียนบ้านไทยโพนทราย พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนที่ไม่เหมาะสมกับวัย

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จัดการเรียนการสอนแบบคละอายุ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สังเกตจากพัฒนาการด้านภาษาของเด็กในชั้นเรียน พบว่าเด็กบางคนไม่สามารถตอบคำถามได้ บางคนตอบคำถามคนละประเด็นกับที่ครูถาม บางคนไม่สามารถจำ เขียนตัวพยัญชนะได้ ส่งผลให้การประเมินพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้อื่นๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคินิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy)** ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓

ด้วยความสำคัญและความจำเป็น ของการพัฒนาการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา พร้อมจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสื่อ ที่ส่งเสริมพัฒนาการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ โดยใช้ วิธีการสอนตามแนวคิดสมดุลภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- ๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- ๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๘. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จำนวน ๑๙ คน โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย ต.บ้านไทย อ. เชื่องใน จ.อุบลราชธานี

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

- เด็กร้อยละ ๘๐ มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการฟัง
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการพูด
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน
- เด็กร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน
- เด็กร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

- เด็กมีความรู้ความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีทักษะในการด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนรู้สูงขึ้น
- เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- เด็กมีการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสมดุลภาษา (Balanced literacy)

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อม สื่อการสอนและการประเมินอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติในการรู้หนังสือของเด็กปฐมวัย ผ่านแนวทางที่เหมาะสม และอาศัยความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ทั้งนี้ ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในส่งเสริมการรู้หนังสือ ของเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารความรู้ ความคิดของเด็กปฐมวัย และเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการสื่อสารความต้องการ อารมณ์และความรู้สึก ทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมควรต้องเป็นไปตาม แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย และควรมีการประเมินการจัด ประสบการณ์ทั้งที่ครูประเมินการจัดประสบการณ์ของตนเองและประเมินผลของการจัด ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเดียว

การสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced literacy) เป็นแนวการสอนภาษาที่ได้พัฒนาแนว การสอนที่บูรณาการการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole language) กับการสอนสะกดคำแจกลูก (Phonics) เข้าด้วยกันการสอนภาษาจะได้ฝึกภาษาทุกด้านคือ ฟัง ฟัง อ่าน เขียน ดูและนำเสนอ โดยการสอนหลายด้านให้ ครบถ้วนและเหมาะสมในการสอนภาษาวิธีนี้จะยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูจะ สามารถสอนเด็กเป็นรายบุคคลได้ และมีการจัดการสอนให้นักเรียนได้เรียนตามลำพังกับครูและเรียน เป็นกลุ่มกับเพื่อนทั้งชั้นหรือเรียนกับเพื่อน กลุ่มเล็กหรือจับกลุ่มคู่กับเพื่อน แนวการสอนแบบสมดุลภาษาจะประกอบด้วยวิธีการสอนต่างๆ คือ การอ่าน หนังสือให้ฟัง (Read aloud) เล่านิทานให้ฟัง (Storytelling) อ่านในใจให้เป็นนิสัย (Sustained silent reading) อ่านร่วมกันทั้งชั้น (Shared reading) ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (Guided reading) และในประเทศไทย ได้มีความสนใจแนวการสอนแบบ สมดุลภาษาได้นำมาทดลองใช้ในโรงเรียนสาธิตบางนา โดยใช้ในการสอน ภาษาไทยระดับอนุบาล และประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้หนังสืออ่านเล่มเล็กหลายๆ เล่ม ปรากฏผลว่าเด็ก นักเรียนจะชอบอ่านหนังสือมาก (อาวี สันหวี, ๒๕๕๐, คำนำ) ดังนั้นการสอนแบบสมดุลภาษาจึงเป็นการสอน ที่ เหมาะสมที่น่าจะนำมาใช้ในการศึกษาความสามารถทางภาษาไทยเพราะแนวการสอนแบบสมดุล ภาษาเป็น การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ด้วย กลวิธีต่างๆ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนการสอนทำให้ เกิดการเรียนรู้ภาษาได้รวดเร็วได้ฝึก ทักษะการทำงานกลุ่มสามารถพัฒนาการสื่อสารได้ตีรวมทั้งมี ความสนุกสนานในการเรียน รักการอ่าน และ สนใจการอ่านมากขึ้น วิธีการสอนแบบสมดุลภาษา สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เช่น การส่งเสริมการเล่านิทาน

การเล่าเรื่อง การใช้คำคล้องจอง การฝึก มารยาทในการพูด และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น(อารี สันทรวี, ๒๕๕๐, หน้า ๔๙-๕๐)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนตามแนวสมดุลภาษา (Balanced literacy) มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยทุกด้าน คือ พูด ฟัง อ่าน เขียน ดูและนำเสนอ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การอ่านหนังสือให้ฟัง (Read aloud) เล่านิทานให้ฟัง (Storytelling) อ่านในใจให้เป็นนิสัย (Sustained silent reading) อ่านร่วมกันทั้งชั้น (Shared reading) ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (Guided reading) จะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาไปสู่การรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยต่อไป

๑๐.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษาหมกเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรคณนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วารวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการ

เรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๖: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชี่ยลคอนสตรัคติวิซึม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดการกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่าน

กระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่คุณสอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง

๑๐.๓ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะมีไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถาม

เพื่อ Dialogue เช่น ถ้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครูตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านการเขียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างเหมาะสมกับวัย

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา Balanced Literacy เทคนิคการสอน สื่อการสอน ที่หลากหลาย หนังสือนิทาน เกมการศึกษา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรม เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

๕. ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน ๕ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องต้นไม้ใบร่วง จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่อง ของเล่นชิ้นใหม่ จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องแมลงน้อยแข่งกีฬา จำนวน ๒ สัปดาห์
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องไก่อ่างแสนอร่อย จำนวน ๒ สัปดาห์

- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นิทานเรื่องลูกหมู ๓ ตัว จำนวน ๒ สัปดาห์
- ๖. สร้างแบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่
 - แบบประเมินการสัมภาษณ์การฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย (K) ๑๐ ข้อ
 - แบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย (P) ๗ ข้อ
 - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเขียนของเด็กปฐมวัย (P) ๒ ชุด
 - แบบประเมินพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย (P) ๑๐ ข้อ
 - แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) ๑๐ ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

- ๗. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อ แสสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
 - นวัตกรรม ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสมดุลภาษา (Balanced literacy) สื่อการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
 - ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
 - ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดระยะเวลา ๑๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน
 ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนธันวาคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในช่วงโมงสอนตามตารางสอนที่รับผิดชอบ
 - กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒-๓ จำนวน ๑๙ คน
 - การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๐ สัปดาห์
๒	แบบประเมินการสัมภาษณ์การฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย (K)	๑๐ ข้อ
๓	แบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย (P)	๗ ข้อ
๔	แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเขียนของเด็กปฐมวัย (P)	๒ ชุด
๕	แบบประเมินพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย (P)	๑๐ ข้อ
๖	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ
๗	สภาพแวดล้อมห้องเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา	
๘	สื่อทางภาษา	

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เด็กมีความรู้ความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีทักษะในการด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
- เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนรู้สูงขึ้น
- เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- เด็กมีการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

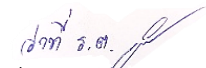
๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท
- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งรวม จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๔. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนของเด็กปฐมวัย	สัมภาษณ์เด็ก สังเกตการอ่าน สังเกตการเขียน ประเมินผลงานเด็ก	-แบบสัมภาษณ์ด้านการฟังและการพูด -แบบวัดทักษะการอ่าน -แบบบันทึกพฤติกรรม การเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	ประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน	-แบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน	ผ่านระดับดี
๓. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อ ผู้พัฒนานวัตกรรม
(ว่าที่ร้อยตรีรัชฎาญช์ ใจราช)
ตำแหน่งครู

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวกุสุมา บุญกอง ตำแหน่ง ครู
๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้อื่นๆ

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียน ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า คุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จะต้องมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน สื่อความหมาย เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านการเขียน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

ผลการประเมินด้านการอ่านการเขียนของผู้เรียน ของโรงเรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่าน คือ อ่านสะกดคำไม่ถูกต้อง เขียนหนังสือผิด อ่านประโยคสั้น ๆ ไม่ได้ใจความ

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน คำการสะกดคำไม่ถูกต้อง การอ่านประโยคสั้น ๆ ไม่ต่อเนื่อง ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินการอ่านการเขียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรคณิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **แบบฝึกทักษะ** ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านการเขียนของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาการอ่านการเขียน จึงเห็นว่าควรจะมีการศึกษาหา วิธีปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาแบบฝึกที่ทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ให้ประสิทธิภาพ ทำให้เกิดทักษะและเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น การ ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการอ่านแจกลูกสะกดคำ จึงควรฝึกบ่อย ๆ ครูควรหาแบบฝึกอย่าง เพียงพอและพัฒนาแบบฝึกอยู่เสมอ ใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเป็น การช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักเรียนในชั้นเล็ก ๆ ได้ เรียนรู้อย่างเพลิดเพลินและสนุกสนาน

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านการเขียนของผู้เรียน
- ๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านและการเขียนของผู้เรียน
- ๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๗ คน

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๘.๑ เชิงปริมาณ

- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านการเขียน
- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่านการเขียน
- ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๘.๒ เชิงคุณภาพ

- ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียน ในระดับดี
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๙.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษาหมกหมุ่นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเอง ประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่ต่างกันไป จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรณนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการ

เรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วรวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชี่ยลคอนสตรัคติวิซึม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน

ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บ

และจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในในชีวิตจริง

๙.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการ สื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความ ชัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่า ของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็น กัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟัง อย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะได้เพิ่มความกรุณาต่อ กัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็น อย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับ ผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมี กิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้า งานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งาน พัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็น อย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็น อะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของ เป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อม อยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๘. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านการเขียน และจัดกลุ่มผู้เรียน ตามความสามารถด้านการอ่านการเขียน จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านการเขียน

๙. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวความคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนใน การอ่าน การเขียนอย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๑๐. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านแจกรูปสะกดคำ โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑๑. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบ กิจกรรมอ่านการเขียน เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

๑๒. สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๑๒ ชุด ชุดละ ๔ กิจกรรม รวม ๔๘ กิจกรรม ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อา	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อี	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อือ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๖ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๗ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๘ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๙ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๐ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๑ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๒ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อึ	จำนวน ๔ กิจกรรม

๑๓. สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๒ ชนิด เพื่อวัดทักษะการอ่านการเขียน ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านแจกลูกสะกดคำ ซึ่งเป็น แบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๔๐ ข้อ โดยใช้คำจากบัญญัติคำพื้นฐาน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๑๔. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๑๕. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๒ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาไทยตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๗ คน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๑๒ ชุด ได้แก่ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อา แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อี แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อือ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ แอะ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ เอาะ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๖ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ โอ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๗ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ ออ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๘ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ เอือ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๙ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อัว แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๐ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ อำ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๑ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ เอา แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๒ การอ่านแจกลูกสะกดคำ สระ เอี้ย	จำนวน ๔๘ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๒ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านแจกลูกสะกดคำ ซึ่งเป็น แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก โดยใช้คำจากบัญญัติคำพื้นฐาน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๔๐ ข้อ
๔	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ในระดับดี
- ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งหมด จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๔.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน	ทดสอบ	แบบวัดทักษะการอ่าน การเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวกุสุมา บุญทอง)

ตำแหน่งครู

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวนุกูล หว่านทอง ตำแหน่งครูอัตราจ้าง
๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล และ ว กลุ่มการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม
(√) แนวทางที่ ๒ การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่
๕. ประเภทของนวัตกรรม
(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน
๖. หลักการและเหตุผล **ความเป็นมา**

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่านเขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียน ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า คุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จะต้องมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนสื่อความหมาย เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านการเขียน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๒

ผลการประเมินด้านการอ่านการเขียนของผู้เรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน คือ อ่านเขียนคำควบกล้ำไม่เหมาะสมกับวัย

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียนคำควบกล้ำ สังเกตการอ่านการเขียนตามคำบอก การแต่งประโยค การเขียนเรื่องตามจินตนาการ หรือการคัดลายมือ พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินการอ่านการเขียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคินิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านการเขียนคำควบกล้ำของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๗.๓ เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๕ คน โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๘.๑ เสิ้งปริมาณ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ สามารถพัฒนาด้านการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐%

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีทักษะด้านการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐%

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีเจตคติที่ดีในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐%

๘.๒ เสิ้งคุณภาพ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในระดับดี

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีทักษะในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ในระดับดี

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีเจตคติที่ดีในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในระดับดี

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๙.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาที่พัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษาหมกเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเอง ประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาที่พัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่ต่างกันไป จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วารวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชี่ยลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปัญหา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า

๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น

๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน

๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง

๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง

๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง

๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด

๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง

๙.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอนการออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็เต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ทำปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของกลุ่มครูตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างาน ของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหา หรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้ พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านคำควบกล้ำ และจัดกลุ่มผู้เรียน ตามความสามารถด้านการอ่านคำควบกล้ำ จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านคำควบกล้ำ

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาวิธีสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก ทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล และ ว โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน คำควบกล้ำ ร ล และ ว จำนวน ๑๒ ชุด โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ศึกษาแนวทางการออกแบบ กิจกรรมอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว

๕. สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว จำนวน ๑๒ ชุด รวม ๑๒ กิจกรรม ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะ	เรื่อง	จุดประสงค์	เวลาที่ใช้สอน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ กร- คร- และ พร- ได้	๑
๒	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๒	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ขร- ตร- และ พร- ได้	๑
๓	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๓	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ตัว ร ได้	๑
๔	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๔	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ กล- คล- และ ปล- ได้	๑
๕	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๕	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ พล- ชล- และ ผล- ได้	๑
๖	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๖	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ตัว ล ได้	๑
๗	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๗	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ กว- ขว- และ คว- ได้	๑
๘	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๘	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ตัว ว ได้	๑
๙	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๙	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ตัว ว ได้	๑
๑๐	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๐	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ตัว ร ล ได้	๑
๑๑	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๑	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ร ล และ ว ได้	๑

๑๒	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๒	สามารถบอกหลักการอ่านและการเขียนคำที่มีอักษรควบกล้ำ ร ล และ ว ได้	๑
----	---	--	---

๖. สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๗. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๘. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๓ วัน รวม ๑๒ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยจัดกิจกรรมในช่วงสอนภาษาไทยตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๕ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๒	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๓	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๔	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๕	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๖	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๗	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๘	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๙	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๐	๑

	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๑	๑
	แบบฝึกทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว ชุดที่ ๑๒	๑
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๒ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน (K)	๒๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน (P)	๒๐ ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในระดับดี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีทักษะในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ในระดับดี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีเจตคติที่ดีในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในระดับดี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท
 - ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท
 - ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท
- รวมทั้งสิ้น จำนวน ๖,๐๐๐ บาท**

๑๔. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อให้ให้นักเรียนมี. ความรู้ความเข้าใจเรื่อง คำควบกล้ำ ร ล และ ว	ทดสอบ	แบบวัดทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล และ ว	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนมี. อ่านทักษะการคำควบกล้ำ ร ล และ ว	ประเมินทักษะการอ่าน คำควบกล้ำ ร ล และ ว	แบบประเมินทักษะการอ่าน คำควบกล้ำ ร ล และ ว	ผ่านระดับดี
๓. เพื่อให้ให้นักเรียนมีเจต. คติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวนุกูล หวานทอง)

ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๓. ผู้จัดทำนวัตกรรม นายนที โนนใหญ่ ตำแหน่งครู

๔. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนคำอักษรนำและคำควบกล้ำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมชิ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล **ความเป็นมา**

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้มีการเรียนรู้ ภาษาไทย โดยได้กำหนดสาระทั้ง ๕ สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติภาษาไทย ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะท่ามกลางสังคมยุคข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบัน บุคคลมีความจำเป็นต้อง ติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น ทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นและสำคัญ เพราะการเขียนเป็นการ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

การพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียน ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่าคุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จะต้องมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนสื่อความหมาย เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านการเขียน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๓

ข้าพเจ้า เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ พบว่า การใช้ภาษาของนักเรียนมีข้อบกพร่องหลายประการ ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่ที่เป็นปัญหามากคือปัญหาการอ่านและการเขียน โดยเฉพาะเรื่องคำควบกล้ำ และคำอักษรนำ นักเรียนอ่านอักษรควบไม่ชัดเจน เช่น อ่านอักษรควบ ร โดยไม่ออกเสียงควบกล้ำ เช่น แปรง ออกเสียงเป็น แปรง ปราบ ออกเสียงเป็น ปาบ ครู ออกเสียงเป็น คู อ่านอักษรควบ ล ไม่ออกเสียง ล กล้ำ เช่น กลาง ออกเสียงเป็น กาง ปลอดภัย ออกเสียงเป็น ปอด เนื่องมาจากนักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านการอ่านการเขียน ทักษะเกี่ยวกับหลักภาษาและการใช้ภาษา นักเรียนมีความสับสนทางด้านภาษาไทยเพราะอิทธิพลของการใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ความเคยชินกับการพูดของคนในชุมชน และครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ภาษาในท้องถิ่นของตนในการสื่อสารกันทำให้ออกเสียงอักษรควบไม่ชัดเจน ซึ่งมีผลทำให้การเขียนสะกดคำอักษรควบไม่ถูกต้องตามไปด้วย เมื่อการอ่านการเขียนไม่ถูกต้องก็มีผลทำให้การสื่อสารผิดเพี้ยนตามไปด้วย ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ต่อไป

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านหลักการใช้อักษร เรื่องคำอักษรนำและคำควบกล้ำ ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำอักษรนำ และคำควบกล้ำ สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านการเขียนของผู้เรียน

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านและการเขียนของผู้เรียน

๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๙ คน โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เสิ้งปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านการเขียน

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน

ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เสิ้งคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียน ในระดับดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ หลักและทฤษฎีการสอนอ่าน

๑. การอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและตอบสนองโดยการ ให้การเสริมแรงที่เหมาะสม ในขณะที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้น การอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการอ่านต้องประกอบด้วยทักษะ เบื้องต้น และทักษะที่มีความซับซ้อน แต่ทักษะที่เป็นพื้นฐานก็จะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน โดย ผ่านกลวิธีการฝึกให้นักเรียนแยกแยะได้ว่า ส่วนใดแนวเรื่องเกี่ยวข้องกับอักษร และส่วนใดเป็น เรื่องเกี่ยวกับเนื้อหา

๒. การอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจมีแนวคิดว่าพฤติกรรมทุกอย่าง จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ และการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่างๆ การเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับ ประสบการณ์เดิม และแสดงออกอย่างเหมาะสม

๓. การอ่านที่เน้นทฤษฎีพัฒนาการ มีแนวคิดในการเรียนรู้ เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่นและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตามวัย สิ่งสำคัญของช่วงอายุคือจะมีการเรียนรู้ ทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วง อายุ ถ้าช่วง

นั้นไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม พัฒนาการเรียนรู้ในช่วงนั้นก็บดบังไป และจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในส่วนภายหลัง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการรับรู้ซึ่งมีพื้นฐานมา จากช่วงพัฒนาการต่างๆ ตามความสามารถที่นักเรียนซึ่งแสดงออกในการอ่านเป็นเครื่อง ชี้ให้เห็นระดับพัฒนาการของนักเรียน ทฤษฎีการอ่านที่กล่าวมานั้น เป็นทฤษฎีการอ่านที่เน้นการจัดลำดับข้อความ เน้น วิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อความ รวมทั้งทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรม เน้นความรู้ ความเข้าใจ และเน้นทฤษฎีพัฒนาการ ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอ่านเพื่อออกเสียงคำควบกล้ำตัวร, ล อย่างถูกต้อง

๑๐.๒ แนวคิดเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึก

แบบฝึก หมายถึง แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่างปัญหาหรือ คำสั่งที่ตั้งขึ้น เพื่อให้ นักเรียนฝึกตอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความหมายว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมี แบบฝึกหัดอยู่ท้ายเล่ม ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติความสำคัญของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย การฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย จำเป็นต้องอาศัยแบบฝึก เพื่อทบทวนความเข้าใจในเรื่อง ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้แบบฝึกหัดที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียน ให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังจากที่เรียนจบบทนั้นๆ แล้ว แต่เนื่องจากหนังสือบางเล่มไม่มีแบบฝึก หรือมีก็เพียงเล็กน้อยครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้าง หรือจัดทำแบบฝึกให้เหมาะสมกับเนื้อ เรื่องที่สอน เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะและเกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยเนื้อหาใน บทเรียนเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าแบบฝึกหัดมีความสัมพันธ์กับหนังสือแบบเรียนโดยตรง และ เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานความรู้ความสนใจที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนควร คำนึงถึงวิธีการสอน การเตรียมบทเรียนและการเลือกแบบฝึกหัดประกอบ นอกเหนือจากที่มีใน บทเรียนแล้ว เพื่อให้การสอนประสบผลสำเร็จ

ศศิธร วิสุทธิแพทย์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของแบบ ฝึกว่า สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จได้ดีก็คือ แบบฝึก เพราะการใช้แบบ ฝึกครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จะช่วยทุ่นเวลาในการสอน กฎเกณฑ์ การยกตัวอย่าง ทั้งยังเป็นการ วัดผลการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องด้วย

รัชนี ศรีไพรวรรณ กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

๑. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น
๒. ให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
๓. ช่วยให้ผู้สามารถปรับปรุงเนื้อหาวิธีการสอนและกิจกรรมในแต่ละบทเรียน
๔. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง
๕. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
๖. ฝึกให้นักเรียนทำงานตามลำดับ และมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

เห็นได้ว่าแบบฝึกมีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงถือได้ว่า แบบฝึก เป็นสื่อและอุปกรณ์อย่างหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไป ประกอบการสอนได้เป็นอย่างดี การสร้างชุดฝึกหรือแบบฝึกปฏิบัติ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า การสร้างชุดฝึก หรือแบบฝึกปฏิบัติควร ประกอบด้วย

๑. คำชี้แจงการใช้ ที่มีการกำหนดทิศทางไว้เด่นชัด เช่น เมื่อให้ผู้เรียนอ่านข้อความใด ข้อความหนึ่งแล้ว ก็จะเขียนว่า “โปรดอ่านเรื่อง.....หน้า ” “โปรดพลิกไป หน้า.....เรื่อง.....”

๒. มีตารางการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนวางแผนได้เอง ซึ่งเรียกว่า “ใบแนะนำทาง ” หรือ “Guiesheet

๓. ไม่ว่าจะ เป็นแบบแผ่น หรือเป็นเล่มควรมี “แผนการสอน ” โดยสังเขปไว้ด้วย โดยเฉพาะความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียนการสอนและ ประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบทิศทาง เป้าหมายและบทบาทของตนเอง

๔. ในกรณีที่กิจกรรมให้นักเรียนตอบ เต็มคำ เขียนภาพ ฯลฯ ต้องเตรียมเนื้อที่ไว้ในแบบ ฝึกให้ตรงกัน โดยใช้หมายเลข และรหัสไว้เด่นชัดพอที่จะให้ผู้เรียนตอบได้ตรงตามที่ครูกำหนด ไว้ และควรมี “บัตรเฉลย” ไว้ให้แต่ไม่เด่นชัดจนเกินไป เพื่อป้องกันการเฉลยก่อนทำกิจกรรม การมีเฉลยไว้จะช่วยแบ่งเบาภาระของครู เพราะนักเรียนช่วยกันตรวจเอง และส่งเสริมการเรียน รายบุคคลได้ด้วย “บัตรเฉลย” อาจอยู่ในแบบฝึกปฏิบัติ หรือแยกต่างหาก

๕. ควรออกแบบให้สะอาด น่าอ่าน ใช้ภาษาที่เป็นกันเอง และมีการ์ตูนประกอบเนื้อหา ให้น่าสนใจ

๖. เนื้อหาในชุดแบบฝึกปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องต่างๆ ควรให้ตรงกับเนื้อหา หรือ ประสพการณ์อื่นใดที่ครูกำหนด

๑๐.๓ สื่อการเรียนรู้และชุดการเรียนการสอน

๑. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลาย ประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้ อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสพการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

๒. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้ง จัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

๓. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

๔. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้ใช้อย่างเป็นระบบ

๕. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและ การใช้สื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัยไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

นอกจากเอกสารหลักสูตร คู่มือการสอน หนังสือต่างๆ และแบบฝึกหัดแล้วควรควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การสอน วิทยาศาสตร์ได้ผลดี

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านการเขียน และจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถด้านการอ่านการเขียน จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านการเขียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการอ่าน การเขียนอย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำอักษรนำ และคำควบกล้ำโดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรมการอ่านการเขียน เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

๕. สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน การอ่านและเขียนคำอักษรนำและคำควบกล้ำ

๖. สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการอ่านการเขียน ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบทดสอบการอ่าน การเขียน ก่อนเรียน และหลังเรียน

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๗. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๘. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๙ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม

๑๘ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาไทยตามตารางสอนที่ได้รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๙ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนคำอักษรนำและคำควบกล้ำ	๑ ชุด
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๘ ชั่วโมง
๓	บัตรคำอักษรนำและคำควบกล้ำ	๒ ชุด
๔	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่าน (K)	๑๕ ข้อ
๕	แบบทดสอบความรู้ด้านการเขียน (P)	๑๕ ข้อ
๖	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียน ในระดับดี
- ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท
- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งรวม จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๔. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน	ทดสอบ	แบบทดสอบการอ่านและการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบบันทึกคะแนนการตรวจแบบฝึก	ผ่านร้อยละ ๘๐
๓. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม

(นายณที โนนใหญ่)

ตำแหน่งครู

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๕. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวจันทิมา แก่นสาร ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
๖. ชื่อนวัตกรรม นวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทยโพนทรายและส่งเสริมการเรียนรู้ห้องสมุด

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียน ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า คุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ จะต้องมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน สื่อความหมาย เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านการเขียน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ผลการประเมินด้านการอ่านการเขียนของผู้เรียน ของโรงเรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน คือ อ่านเขียนคำ ประโยค และเรื่องราว ไม่เหมาะสมกับวัย

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน สังเกตการเขียนตามคำบอก การแต่งประโยค การเขียนเรื่องตามจินตนาการ หรือการคัดลายมือ พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินการอ่านการเขียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรุคนิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ บันที่รักการอ่าน ภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมหน้าเสาธง นักข่าวรุ่นเยาว์พักเที่ยง ภาษาถิ่น นิทานพาสุมหาสนุกพาเพลิน ซึ่งเป็นนวัตกรรม ที่ส่งเสริมการอ่านการเขียนของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาการอ่านการเขียน ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โดยใช้บันที่รักการอ่าน ภาษาไทยวันละคำกิจกรรมหน้าเสาธง นักข่าวรุ่นเยาว์พักเที่ยง ภาษาถิ่น นิทานพาสุมหาสนุกพาเพลิน

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านการเขียนของผู้เรียน
- ๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านและการเขียนของผู้เรียน
- ๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ จำนวน ๒๗ คน โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๘.๑ เชิงปริมาณ

- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านการเขียน
- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน
- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน
- ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๘.๒ เชิงคุณภาพ

- ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียน ในระดับดี
- ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๙.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษาหมกหมุ่นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเอง ประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ

หลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรณนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วรวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเซียลคอนสตรัคติวิซึม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้าน การอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมิมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริง

๙.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการ สื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความ ชัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่า ของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็น กัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟัง อย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อ กัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็น อย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับ ผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมี กิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้า งานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งาน พัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็น อย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปลงในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็น อะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของ เป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อม อยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑๖. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในการอ่านการเขียน และจัดกลุ่ม ผู้เรียนตามความสามารถด้านการอ่านการเขียน จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการอ่านการเขียน

๑๗. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวความคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนใน การอ่าน การเขียนอย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๑๘. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน โดยใช้แบบฝึกทักษะตามมาตราตัวสะกด จำนวน ๙ มาตรา โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑๙. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบ กิจกรรมอ่านการเขียน เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

๒๐. สร้างแบบบันทึกการอ่าน จำนวน ๒๗ ชุด รวม ๒๐ กิจกรรม ประกอบด้วย

แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ คนละ ๑๔ เรื่อง จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ คนละ ๒๐ เรื่อง จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ คนละ ๒๐ เรื่อง จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกอ่านนิทานพาสุขมหาสนุกพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกอ่านนิทานพาสุขมหาสนุกพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ กิจกรรม

แบบฝึกอ่านนิทานพาสุขมหาสนุกพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑ กิจกรรม

สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการอ่านการเขียน

ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบการอ่านการเขียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๒๑. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๒๒. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๙ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๔ วัน รวม ๑๔ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรม ในชั่วโมงสอนภาษาไทยตามตารางสอนที่ได้รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ จำนวน ๒๗ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แบบบันทึกการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แบบฝึกบันทึกภาษาไทยวันละคำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แบบฝึกอ่านนิทานพาสุนัขหาสุนัขพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แบบฝึกอ่านนิทานพาสุนัขหาสุนัขพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แบบฝึกอ่านนิทานพาสุนัขหาสุนัขพาเพลินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๖ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน (K)	๒๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน (P)	๒๐ ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ในระดับดี
- ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท
- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งหมด จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๔.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน	ทดสอบ	แบบวัดทักษะการอ่าน การเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม
(นางสาวจันทิมา แก่นสาร)
ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

.....

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม ภัณฑิลา วงศาสนธิ ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง

๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง คำนาม (Nouns) โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(✓) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมชิ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(✓) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน Reading และการเขียน (Writing) หรือ ๓R๘C เนื่องจากซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการอ่านการเขียน จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียน ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า คุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จะต้องมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน สื่อความหมาย เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการอ่านการเขียน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๕

ผลการประเมินด้านการอ่านการเขียนของผู้เรียน ของโรงเรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน เรื่อง คำนาม (Nouns)

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านการเขียน การแต่งประโยค พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินการอ่าน การเขียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาसरคณियม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **แบบฝึกทักษะ** ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการอ่านการเขียนของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาการอ่านการเขียน ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านการเขียนของผู้เรียน

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านและการเขียนของผู้เรียน

๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๗ คน
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านการเขียน
ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน
ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน
ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี
ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียน ในระดับดี
ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2553, หน้า 134) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างอย่างชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาทักษะซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ เพื่อเป็นวิธีในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการและทักษะทางสังคม และเป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

พนิดา จิตรจรัส (2557, หน้า 11) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนแบบกลุ่มย่อยซึ่งภายในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันแต่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกันมีบทบาทในกลุ่มชัดเจน สมาชิกมีโอกาสแสดงความสามารถของตนแสดงความคิดเห็นให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน

มนทกานต์ พิบูลแก้ว (2558, หน้า 54) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันมาเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน มาทำงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกันเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายเดียวกันของกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกคนในกลุ่มมีบทบาทที่ชัดเจนและทำงานไปพร้อม ๆ กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนของตนและส่วนรวม เพื่อความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

นุชนารถ วรสมบัติ (2559, หน้า 64) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้ที่มุ่งให้ ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนรู้แบบโดดเดี่ยวที่ผู้เรียนมุ่งเรียนรู้เพียงลำพัง และเน้นที่ ผลคะแนนในการเรียนแต่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความเข้าใจไปพร้อมกัน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ซึ่ง สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มจะมีหน้าที่ และรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่ต้องช่วยเหลือ และ พึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน อันเป็นการส่งเสริมความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกันภายในกลุ่ม หล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยพัฒนาทักษะทาง สังคมแก่ผู้เรียน

Slavin (1995, pp. 2-7) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีที่นำไปประยุกต์ได้กับหลายวิชา และหลายระดับชั้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย โดยทั่วไปสมาชิก 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน เป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน นักเรียนในกลุ่มต้องเรียนและรับผิดชอบงานของกลุ่ม ร่วมกัน นักเรียนจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายร่วมกัน จึงทำ ให้นักเรียนช่วยเหลือพึ่งพากันและสมาชิกในกลุ่มจะได้รับรางวัลร่วมกัน เมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่ กำหนด

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัด สภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้กันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มี ความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของ กลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมี วิธีการดำเนินการหลัก ๆ ได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนนและระบบการ ให้รางวัลแตกต่างกันออกไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็มีวัตถุประสงค์มุ่งตรง ไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือ กันช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบ จะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระและวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ (ทิตินา เขม มณี, 2552, หน้า 265-271) และเพื่อความกระชับในการนำเสนอผู้วิจัยจึงจะนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบ ร่วมมือที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ซึ่งมีหลากหลายวิธี ดังนี้

วิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (Student Teams Achievement Divisions หรือ STAD) เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4-6 คน มีระดับความสามารถต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อยู่ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ครูกำหนดบทเรียนและการทำงานของกลุ่มไว้แต่ละกลุ่มร่วมกันทำงานกลุ่ มตามที่ครูกำหนดให้ โดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการอภิปรายซักถามตรวจสอบซึ่งกันและกัน จนกว่าจะ แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ จากนั้นจะมีการทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยไม่มีการ ช่วยเหลือกัน แล้วนำคะแนนการทดสอบของแต่ละคนไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยเดิมของผู้เรียน (คะแนน ฐาน) เป็นคะแนนพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งคะแนนพัฒนาการนี้จะถูกนำไปคิดรวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม และมีการให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ตามที่กำหนด ซึ่งกลุ่มจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อ

สมาชิกเกิดการเรียนรู้ เพราะคะแนนของกลุ่มมาจากคะแนนพัฒนาการของสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะเป็นแรงจูงใจในการที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี (Slavin, 1995, pp. 4-13)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และยังช่วยในด้านของพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งแต่ละวิธีล้วนเป็นประโยชน์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน และแต่ละวิธีได้ออกแบบมาให้เหมาะสมแต่มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน สำหรับการเรียนแบบร่วมมือที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกนำวิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ STAD (Student teams achievement divisions)

1. ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ STAD

การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ STAD เป็นวิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ หรือ STAD (Student teams achievement divisions) ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชวลิต ชูกำแหง (2551, หน้า 122) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาโดย “Slavin” มีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน ระดับความสามารถแตกต่างกัน (Heterogeneous Teams) คือ นักเรียน 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงาน กำหนดนักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยตรวจงานและอธิบายเพื่อนให้เข้าใจถูกต้องก่อนนำเสนอครู หลังจากนั้นให้นักเรียนทุกคนต่างทำข้อสอบ โดยไม่มีการช่วยเหลือกัน นำคะแนนที่ได้จากการสอบของสมาชิกในกลุ่ม มาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนฐาน และมีการให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม มีการให้รางวัลกับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ัญญา จากศรี (2551, หน้า 5) กล่าวว่า ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (student teams-achievement divisions หรือ STAD) หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ กลุ่มละ 4 – 5 คน โดยครูผู้สอนพิจารณาว่าแต่ละกลุ่มนั้นต้องมีนักเรียนที่มีความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน อยู่ร่วมกันในอัตราส่วนความสามารถในระดับเก่ง 1 คน ความสามารถในระดับปานกลาง 2 คน และความสามารถในระดับอ่อน 1 คน การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การร่วมมือกันทำงาน การตระหนักในความสามารถของตน โดยมีรางวัลเป็นเป้าหมายในการเรียนรู้

เสาวนีย์ พิมพ์ดี (2553, หน้า 37) กล่าวว่า วิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์หรือ STAD : Student Teams Achievement Division เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบหนึ่งที่ดีว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในห้องเรียน ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย สลาวิน (Slavin) ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับประถมศึกษา ศูนย์วิจัยประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนที่มีปัญหาด้านวิชาการ แห่งมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ (Johns Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน วิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ นิยมเรียกสั้น ๆ ว่า STAD ซึ่งมีความหมายมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ว่า

S – Students หมายถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งอยู่รวมกันในห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเดียวกัน

T – Team หมายถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกที่คละความสามารถทางการเรียน ผู้ที่มีความรู้จะต้องอธิบายให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ยังไม่เข้าใจ

A – Achievement หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม จะดูได้จากการประเมินตามสภาพของสมาชิกในกลุ่ม และแบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้น

D – Division หมายถึง การแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณกลุ่มละ 4-5 คน โดยมีอัตราส่วนระหว่างนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนเป็น 1 : 2 : 1

วิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่วัดความสำเร็จของกลุ่มจากการเปรียบเทียบคะแนนที่ผู้เรียนได้ จากการทำแบบทดสอบกับคะแนนเฉลี่ยเดิมที่ผู้เรียนทำไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้ผู้เรียนแข่งขันกับตนเองและมีโอกาสจะประสบผลสำเร็จเท่ากัน ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน 2 ประการ คือ เรียนรู้เนื้อหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ของกลุ่ม และเป็น การเรียนที่มุ่งเน้น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน โดยจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 6 คน แบ่งคละตามระดับความสามารถ ประกอบด้วย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน ต่ำ 1 คน (1 : 2 : 1) หลังจากทีครูสอนบทเรียน นักเรียนจะได้ศึกษาบัตรกิจกรรมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันในกลุ่มของตน และตองพยายามที่จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนไปคิดเป็นคะแนนพัฒนาการเพื่อนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม และกลุ่มที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัล (Reward)

มณฑกานต์ พิบูลแถว (2558, หน้า 60) กล่าวว่า การเรียนรูแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์เป็นการจัดการเรียนรูโดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 - 5 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้นต้องมีนักเรียนที่มีความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ร่วมกันในอัตราส่วนความสามารถในระดับเก่ง 1 คน ความสามารถในระดับปานกลาง 2 คน และความสามารถในระดับอ่อน 1 คน เพื่อที่สมาชิกในกลุ่มจะศึกษาและทำความเข้าใจบทเรียนร่วมกัน หลังจากทีครูผู้สอนนำเสนอบทเรียนแล้วสมาชิกทุกคนต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้สมาชิกทุกคนเกิดการเรียนรูและพยายามทำงานให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม มีการปรึกษาหารือกันให้ความช่วยเหลือกัน รวมทั้งเตรียมสมาชิกกลุ่มให้พร้อมสำหรับการทดสอบหลังจากจบบทเรียนแต่ละบท ผู้เรียนจะร่วมมือกันศึกษาหาความรู้แต่ในการทดสอบผู้เรียนแต่ละคนจะช่วยเหลือกันไม่ได้ผลการสอบของผู้เรียนจะพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ พิจารณาเป็นรายบุคคล และเป็นคะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม โดยผู้สอนมีรางวัลเป็นการเสริมแรงด้วยการกล่าวชมเชย การให้สิ่งของหรือประกาศนียบัตรแก่ผู้เรียนทั้งกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนสามารถทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด

Slavin (1990, pp. 54-56) ได้ให้ความหมายของการเรียนรูแบบร่วมมือรูปแบบSTAD ไว้ว่า การเรียนรูแบบร่วมมือรูปแบบนี้ ผู้เรียนจะถูกจัดเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 - 5 คน ประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน (เก่ง - ปานกลาง - อ่อน) เมื่อเข้าสู่การเรียน การสอน ครูผู้สอนนำเสนอความรู้ และเนื้อหาวิชาแก่ผู้เรียนแล้ว ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มทำการศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสมาชิกกลุ่มจะแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เพราะสมาชิกกลุ่มต้องปรึกษาหารือและให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ การ

ช่วยเหลือกันเพื่อศึกษาเรียนรู้จะทำให้สมาชิกกลุ่ม แต่ทุกคนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทดสอบความรู้ หลังจากจบการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในเรื่องนั้น ๆ เพราะในระหว่างที่เรียน ผู้เรียนจะศึกษาเนื้อหาวิชาไปพร้อมกัน แต่ในการทดสอบผู้เรียนแต่ละคนจะแยกกันทำแบบทดสอบ ซึ่งผลของจากการทดสอบของผู้เรียนแต่ละคนจะถูกพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ การพิจารณาระดับรายบุคคล และการพิจารณาที่ได้เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม คะแนนที่ได้จะเป็นตัวชี้วัดถึงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มได้ตั้งไว้ ผลคะแนนของกลุ่มจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสมาชิกกลุ่มทุกคน สมาชิกกลุ่มที่อ่อนจะได้รับการแนะนำช่วยเหลือ และอธิบายให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ศึกษาจากสมาชิกกลุ่มที่เก่ง ส่งผลให้กลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยมากขึ้น ในตอนท้ายของการจัดการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนสามารถทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ ครูผู้สอนจะเสริมแรงแก่ผู้เรียนด้วยการกล่าวชมเชยซึ่งเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของทีมและให้รางวัลแก่กลุ่ม เช่น การให้สิ่งของหรือประกาศนียบัตรเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ STAD เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 - 5 คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ นักเรียนจะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีลำดับและเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนไปจนถึงขั้นเผยแพร่ชื่อเสียงของกลุ่ม ครูผู้สอนจึงควรศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ และกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ และทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สัมฤทธิ์ผล

๑๐.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

1. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

2. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ 2560 : 79)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสนทนาหรือสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะมีเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น หัวปีที่เราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับ ผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมี กิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้า งานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งาน พัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่าง หัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็น อย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็น อะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของ เป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อม อยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ซึ่งหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรเป็นกรอบและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมี เป้าหมายให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอด การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น รวมถึง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

๑๑.๑ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เกี่ยวกับโครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล

๑๑.๒ ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD

๑๑.๓ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD เรื่อง Nouns กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕ แผน ใช้เวลาสอนแผนละ ๒ ชั่วโมง ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๓.๑ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๒.๓.๒ สาระสำคัญ

๒.๓.๓ จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๓.๔ สาระการเรียนรู้

๒.๓.๕ กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือแบบ STAD ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ชี้นำเสนอบทเรียน

- ๒) ชั้นการเรียนรู้กลุ่มย่อย
 - ๓) ชั้นทดสอบย่อยรายบุคคล
 - ๔) ชั้นการให้คะแนนพัฒนาการ
 - ๕) ชั้นการยอมรับความสำเร็จของกลุ่ม
- ๒.๓.๗ สื่อการเรียนรู้
- ๒.๓.๘ การวัดผลและประเมินผล

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ คำนามทั่วไป (Common Noun)	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ คำนามเอกพจน์ (Singular Noun)	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ คำนามพหูพจน์ คำนามพหูพจน์ (Plural Noun)	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ คำนามนับได้ (Countable Noun)	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ คำนามนับไม่ได้ (Uncountable Noun)	จำนวน ๑ กิจกรรม

สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการอ่านการเขียน ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบ ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก	จำนวน ๒๐ ข้อ
แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	จำนวน ๑๐ ข้อ
แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ	จำนวน ๑๐ ข้อ

๒๓. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๒๔. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๕ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๐ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาอังกฤษ ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๗ คน
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๒. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนคำตามมาตราตัวสะกด จำนวน ๕ ชุด ได้แก่ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ คำนามทั่วไป (Common Noun) แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ คำนามเอกพจน์ (Singular Noun) แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ คำนามพหูพจน์ (Plural Noun) แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ คำนามนับได้ (Countable Noun) แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ คำนามนับไม่ได้ (Uncountable Noun)	จำนวน ๕ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๐ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน (K)	๑๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน (P)	๑๐ ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๓. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ดังนี้

๑๓.๑ ผลการพัฒนาเชิงปริมาณ

๑) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๗ คน มีจำนวน ๖ คน ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา หน่วย Nouns อยู่ในระดับดี สังเกตได้จาก การบอกความหมาย การอ่านคำศัพท์ การพูดประโยค การทำแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือร้อยละ ๘๐

๒) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๗ คน ที่มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ระดับดี ประกอบด้วย

๑) ทักษะการฟัง ระดับดี จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑

๒) ทักษะการพูด ระดับดี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓

๓) ทักษะการอ่าน ระดับดี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓

๔) ทักษะการเขียน ระดับดี จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑

ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือร้อยละ ๘๐

๓) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๗ คน มีจำนวน ๗ คน ที่มีเจตคติอยู่ในระดับมาก สังเกตได้จาก นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความสนุกสนาน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน มีความสุขในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือร้อยละ ๘๐

๑๓.๒ ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพ

๑) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ หน่วย Nouns อยู่ในระดับดี สังเกตได้จาก การบอกความหมาย การอ่านคำศัพท์ การพูดประโยค การทำแบบทดสอบ

๒) ผู้เรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนอยู่ในระดับดี สังเกตได้จาก การฟังคำศัพท์ประโยค การอ่านออกเสียงคำและประโยค การพูดคำศัพท์และประโยค และการเขียนคำศัพท์และประโยคได้

๓) ผู้เรียน ที่มีเจตคติอยู่ในระดับมาก สังเกตได้จาก นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความสนุกสนาน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน มีความสุขในการเรียนรู้

๑๓.๓ สมรรถนะที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรม

การจัดการตนเอง พบว่า ผู้เรียนรู้จักการจัดการตนเองและกำกับตนเองการเรียนรู้ รู้จักถอดถอน รอคอยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเมื่อเกิดปัญหาก็มีวิธีการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

การคิดขั้นสูง พบว่า ผู้เรียนการคิดขั้นสูง พบว่า มีความคิดเชิงระบบในการทำงานเป็นขั้นตอน การวางแผนการทำงาน และการคิดสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ได้แปลกใหม่น่าสนใจ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์สรุปองค์ความรู้จากการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน เช่น จัดทำแผนที่ความคิดสรุปความรู้ แผนผังความคิด

การทำงานเป็นทีม พบว่า ผู้เรียนการทำงานเป็นทีม พบว่า ผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดียอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นประชาธิปไตย

๑๔.บทเรียนที่ได้รับ

จากการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้ เกิดข้อพบ ดังนี้

๑. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยกระบวนการ PLC จะช่วยให้การพัฒนานวัตกรรมมีความเหมาะสมและถูกต้อง

๒.การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๑๕.เงื่อนไขความสำเร็จ

จากการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดเนื่องจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้จากสื่อนวัตกรรมที่หลากหลาย

๒. ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคนิคการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกและการเสริมแรง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. ผู้บริหาร มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญการพัฒนานวัตกรรมของครู ได้นิเทศ ภายในและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้

๔. ผู้ปกครอง ให้การสนับสนุน ร่วมมือการจัดกิจกรรมของครูและสนับสนุนสื่อ หรือเป็นวิทยากร

๑๖. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งหมด จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๕. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน	ทดสอบ	แบบวัดทักษะการอ่าน การเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านระดับดี
๓. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวภิญชิตา วงศาสนธิ์)

ตำแหน่งครู อัตราราชการ

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๓. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวพรรณทิพย์ นาสารีย์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ
๔. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
๓. ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม
 แนวทางที่ ๒ การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่
๕. ประเภทของนวัตกรรม
 ๐๓ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผลความเป็นมา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับผู้เรียน ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวิธีการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับของผู้เรียน ครูผู้สอนทำหน้าที่ร่วมวางแผนในกิจกรรมที่เหมาะสม จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนทำกิจกรรม หรือตั้งคำถามที่กระตุ้น ให้นักเรียนคิด อธิบาย และให้เหตุผล

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในเรื่องรูปเรขาคณิตสามมิติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำคัญคือ รูปเรขาคณิตสามมิติเป็นรูปเรขาคณิตที่แสดงถึงความกว้าง ความยาว ความลึก นอกจากนี้ยังมีความหนา นูน และมีฐานหรือหน้าตัดเป็นรูปเรขาคณิตสองมิติ เช่น ทรงกระบอก ทรงกลม กรวย พีระมิด และปริซึม เมื่อคลี่ออกจะได้รูปที่ประกอบด้วยรูปเรขาคณิตสองมิติที่สามารถประกอบเป็นรูปเรขาคณิตสามมิติได้ เพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๖

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ในการทำแบบฝึกหัดในเรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ ไม่ค่อยถูกต้อง โดยดูจากการทำแบบฝึกหัด และจากการได้สอบถามผู้เรียนที่ไม่เข้าใจ เหตุเนื่องมาจากผู้เรียนเกิดปัญหาในการแยกชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติ ขาดความรู้ความเข้าใจในการ วิเคราะห์ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากผู้เรียนไม่ได้ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนไม่

สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ในเรื่องดังกล่าวของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคินิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **แบบฝึกทักษะ** ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องรูปเรขาคณิตสามมิติ ที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันและในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาดังกล่าว เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดทั้งความรู้ทักษะและกระบวนการ ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติโดยใช้แบบฝึกทักษะ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ และยกตัวอย่างรูปเรขาคณิตสามมิติในชีวิตประจำวันได้
- ๗.๒ เพื่อพัฒนาด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์
- ๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๐ คน

โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ สามารถยกตัวอย่างรูปเรขาคณิตสามมิติในชีวิตประจำวันได้

ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะและกระบวนการที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๙.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่

มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วารวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชี่ยลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางกรมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดการกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

๙.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปณัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินใจที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็เต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม

เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๒๕. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านคณิตศาสตร์ และจัดกลุ่มผู้เรียนคละความสามารถ จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินก่อนเรียน

๒๖. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในด้านคณิตศาสตร์ อย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๒๗. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกทักษะรูปเรขาคณิตสามมิติ โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒๘. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรม เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะรูปเรขาคณิตสามมิติ

๒๙. สร้างแบบฝึกทักษะรูปเรขาคณิตสามมิติ จำนวน ๑๐ ชุด ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๖ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๗ ปริมาตรและความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๘ ปริมาตรและความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๙ โจทย์ปัญหา	จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๐ โจทย์ปัญหา	จำนวน ๑ กิจกรรม

๓๐. สร้างแบบประเมิน จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะ ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบฝึกทักษะ จำนวน ๑๐ ชุด

แบบสังเกตทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้

๓๑. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูคณิตศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินโดยใช้แบบประเมิน IOC

กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
 นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะรูปเรขาคณิตสามมิติ
 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
 ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๔ วัน รวม
 ๑๖ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรม
 ในชั่วโมงสอนคณิตศาสตร์ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๐ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะ เรื่อง ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิตสามมิติ จำนวน ๑๐ ชุด ได้แก่	จำนวน ๑๐ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิต สามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิต สามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ ลักษณะและส่วนต่างๆของรูปเรขาคณิต สามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๖ รูปคลี่ของรูปเรขาคณิต	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๗ ปริมาตรและความจุของรูปเรขาคณิต สามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๘ ปริมาตรและความจุของรูปเรขาคณิต สามมิติ	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๙ โจทย์ปัญหา	จำนวน ๑ กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑๐ โจทย์ปัญหา	จำนวน ๑ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๐ ชั่วโมง
๓	แบบฝึกทักษะ (K)	๑๐ ชุด
๔	แบบสังเกตทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (P)	
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติสูงขึ้น

ผู้เรียนยกตัวอย่างรูปเรขาคณิตสามมิติในชีวิตประจำวันได้

ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ๑,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ (แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ สื่อการเรียนรู้แบบวัดประเมินผล ฯลฯ) ๔,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายในการทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูล ๑,๐๐๐ บาท

รวมทั้งหมด จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๑๔. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องรูปเรขาคณิตสามมิติ และยกตัวอย่างรูปเรขาคณิตสามมิติในชีวิตประจำวันได้	- ตรวจสอบแบบฝึกทักษะ - ตัวอย่างรูปเรขาคณิตสามมิติในชีวิตประจำวัน	- แบบฝึกทักษะ - ภาพตัวอย่างสิ่งของในชีวิตประจำวันที่มีลักษณะใกล้เคียงรูปเรขาคณิตสามมิติ	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	ประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยการสังเกตจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนและการตอบคำถาม	- แบบสังเกตทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	ผ่านระดับดี
๓. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	- สังเกตพฤติกรรมจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	- แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้	ผ่านระดับดี

ลงชื่อผู้พัฒนานวัตกรรมการ

(นางสาวพรรณทิพย์ นาสารีย์)

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

